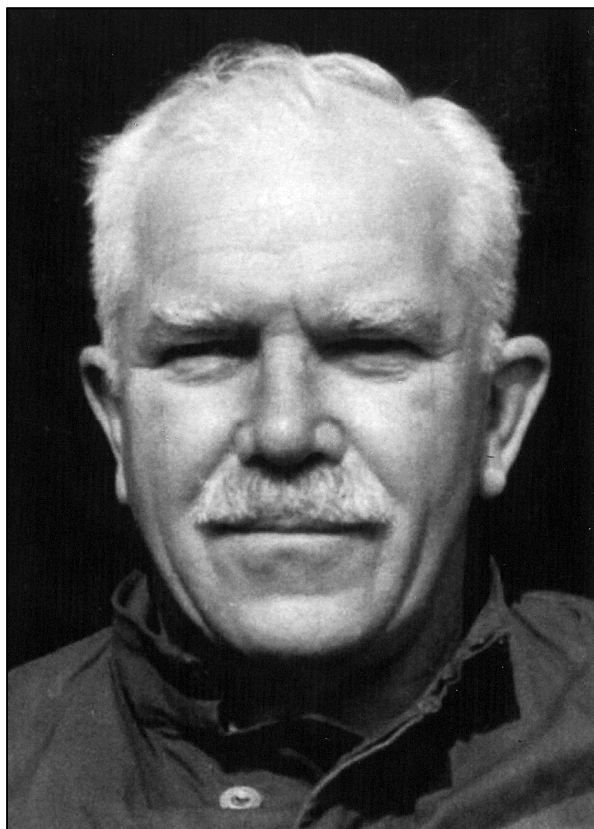

Na Jesenice je prišel službovat z odločbo, da bi na šoli dvignil raven matematično-fizikalnega poučevanja in znanja. Ni rad prišel. Ni imel izbire. Odločba je odločba. Svojo dolžnost je odlično opravil. Raven je dvignil in odšel.

V kratkem prispevku se spominjamo Ljubljančana, ki je kot profesor matematike in fizike nekaj let poučeval na Jesenicah, tam v občutljivih letih po nemški okupaciji in v novih družbeno-političnih in prosvetnih razmerah razdal svoje moči in zapustil opazne pedagoške sledi visoke kakovosti, hkrati pa je še ves čas populariziral astronomijo.

Profesor SILVO BRESKVAR na Gimnaziji Jesenice

Prof. Silvo Breskvar je bil rojen v Ljubljani. Tu je obiskoval osnovno šolo in zaključil realko na Vegovi. Leta 1926 je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani diplomiral iz matematike in fizike. Leta 1927 je bil že suplent na isti šoli, kjer je bil pred nekaj leti še dijak. Na Vegovi je nato poučeval matematiko in fiziko do leta 1945, nakar je bil premeščen v Zagorje, naslednje leto pa na Gimnazijo Jesenice, kjer je učil do leta 1950 (v 2. razredu gimnazije, ki je ustrezal zdajšnjemu 6. razredu osnovne šole, je leta 1948 fiziko učil tudi mene, op. a.). V šolskem letu 1950/51 se je vrnil v Ljubljano, kjer je na Vegovi, t. j. Srednji tehniški šoli (zdaj Elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija) učil vse do upokojitve leta 1964, honorarno pa do konca decembra leta 1968. Umrl je v Ljubljani, ko ga je pred Dramo do smrti pokosila srčna kap. Njegovo smrt je v živo videl biolog, prof. dr. Tone Wraber, ki je prav takrat prišel mimo. O tem dogodku mi je sam pripovedoval.

Prof. Silvo Breskvar (31. 12. 1902 – 3. 1. 1969)

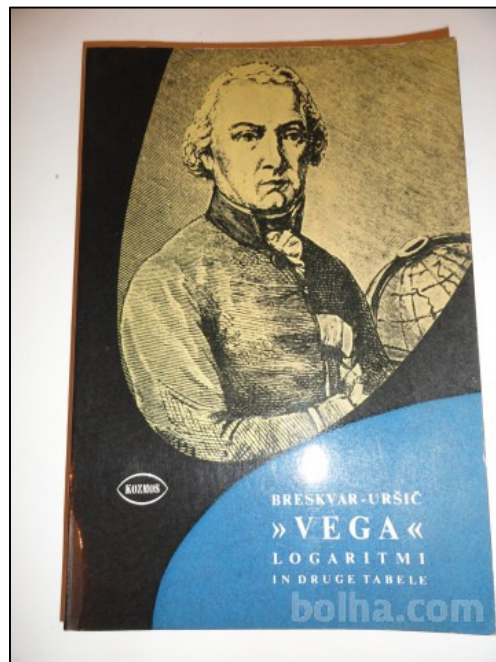
Vir: *Spika*, 2005, št. 6, str. 258.

Breskvar se je že v srednji šoli ukvarjal z astronomijo. Pozneje tudi kot študent. Na matični šoli je astronomijo poučeval, in to po Čermeljevem učbeniku, ki je bil od leta 1934 in vse do leta 1969 edini astronomski učbenik v Sloveniji. V času med obema vojnama je o astronomskih rečeh veliko pisal v dnevni časopis *Slovenec* in v revije *Proteus*, *Razori*, *Mentor*. Posebno znan med Slovenci kot popularizator astronomije je postal po živahnem članku o planetu Marsu, ki ga je objavil dne 2. 4. 1935 v *Slovincu*. Vsega skupaj je iz astronomskega področja napisal okoli 70 daljših in krajših prispevkov.

V prvi številki *Enciklopedije Jugoslavije* (Zagreb, 1955) je na kratko predstavil astronomska prizadevanja pri Slovencih z naslovom *Astronomija kod Slovenaca*. To je bil prvi spis, ki je poskušal prikazati astronomsko dejavnost Slovencev v preteklosti. Čeprav je predstavil borne dosežke (na žalost še ni imel na razpolago boljših virov, do katerih smo se dokopali pozneje), pa je vseeno pokazal, da smo v preteklosti tudi Slovenci v astronomiji nekaj naredili. Pozneje smo se mlajši dokopali do številnih in bogatih virov informacij, ki govorijo v prid velikih slovenskih astronomskih dosežkov in uspehov. Ta Breskvarjev zapis je pozneje služil kot izhodišče pri pisanju naše nacionalne zgodovine astronomije. Do danes smo odkrili izredno bogato astronomsko zapuščino. Začetki naše astronomije segajo v sredino 12. stoletja.

Leta 1939 je prof. Breskvar napisal učbenik *Fizika za meščanske šole*, leta 1962 pa je skupaj s prof. Stankom Uršičem sestavil priročnik »Vega« : *matematične in druge tabele in obrazci*. Leta 1966 je pri Mladinski knjigi izšla knjiga G. J. Whitrowa, *Vesolje : uvod v kozmologijo*, ki jo je prevedel in napisal opombe.

Skrbno je nabiral in izbiral pravilne slovenske astronomske izraze in sodeloval pri Prirodoslovni sekciji terminološke komisije SAZU, bil sodelavec Inštituta za slovenski jezik pri definiranju izrazov iz astronomije in fizike za *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, bil je tudi dejavni član Astronomske terminološke komisije, ki je delovala (1968-1972) v okviru DMFA Slovenije.

S. Breskvar – S. Uršič, »Vega« : logaritmi in druge tabele, druga izdaja iz leta 1969.

Vir: Splet.

Z velikim žarom je predaval o astronomiji po radiu in v različnih kulturno-prosvetnih društvih po Sloveniji. Bil je prvi vodja Astronomske sekcije Prirodoslovnega društva Slovenije, ki jo je vodil z največjim prizadevanjem in ljubeznijo od ustanovitve leta 1952 do svoje smrti leta 1969. Ta sekcija se je pozneje, to je leta 1979, prelevila v Astronomsko društvo Javornik, ki zelo uspešno nadaljuje njeno temeljno poslanstvo – populariziranje astronomije.

• • •

Prof. Breskvarja sem poznal osebno. Pogosto sem ga obiskoval na njegovem domu v Ljubljani. Ko sva se pogovarjala o astronomskih rečeh, mi je precej povedal o svojem odnosu do astronomije in njene zgodovine. Globoko naravoslovno, matematično-fizikalno jo je pojmoval, manj tehnično, čeprav brez daljnogledskih opazovanj ne gre. Ni bil tehnični tip, bolj naravoslovno-filozofski. Telefona recimo ni maral. Če si hotel z njim urediti kaj osebnega, si moral priti k njemu.

Seveda sem mu omenil, da sem živel na Jesenicah in da me je učil. Ni se me spomnil, o Jesenicah pa ni želel ničesar slišati, čeprav je bil v bistvu prijazen in srčno dober človek. Ni mi želel zaupati, zakaj so se mu tako zamerile.

Kranj, 30. 1. 2016

Marijan Prosen